

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ascensus Moysis in montem Seu De Oratione Tractatus Tribus Stationibus ac vijs Purgatiua Illuminatiua Vnitiva distinctus

Crombecius, Johannes

Avdomari, 1618

4. Examen conscientiae, & confessionem sacramentalem (nisi modus ponatur) scrupulosis vitanda tanquam scopulos perniciosos.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38133

is patitur : & quamvis divitijs abundet, amicorum honoratorum numero, segetemque rerum omnium ; confossus telo interni sui morbi, tabescit & conficitur ; nec mali finis donec ad matrem redeat ex qua mortales omnes orti sunt.

17. Illud quoque non prætermittendum, te Christi merita videri parvipendere : de eius clementiâ ac bonitate dubitare. Quid enim? Tyrannum Deum arbitrare, quasi qui alumnos velit suos perpetuam carnificinam pati, eum denique delectari cruciatibus, quibus nulli tetriores atque immaniores in hac turrimosa vita excogitari, fingique possunt. Scito etiam te redemptorẽ tuum non parum contemptui habere, qui ei non credis, cui iudicium, & imaginationes tuas præfers. Ipse enim per servos suos tibi loquitur, quibus ut credas, & pareas severe mandat, quos tamen nec audis, nec sequeris.

PARAGRAPHVS QVARTVS

Examen conscientia, & confessionem sacramentalem, nisi modus ponatur, scrupulosis vitanda tanquam scopulos perniciosos.

28 **D**Vo scopuli in vasto hoc pelago navigantibus (qui quarto remedio *duo* occasionem

occasionem præbebunt) sese offerunt. Cæ-
 illi sunt, & nunquam apparent, nisi app-
 me oculatis, qui discernere valeant nō mo-
 bonum à malo; sed etiam id quod alias bo-
 num est vni, alteri sit perniciosum. Multi
 namque benè sanis vtiliter propinantur, que
 infirmis noxia sunt. Vtilissime vinum sobriè
 ac modicè, si sanus es, sumes: perniciosa
 vrente feбри maligna. Cogitare de morte
 de extremo iudicio, de peccatis, tum vitæ cur-
 rentis, tum præteritæ admodum salutare
 dicentque tibi philosophi, *veram philosophiam
 in mortis meditatione constitui.* Id luadendum
 non est, ijs, qui insano metu percelluntur,
 qui que melancholico humore abrepti, plus
 æquo, in has cogitationes feruntur, atque ab
 illis avelli nequeunt: nihilque ipsis perni-
 ciosius, potest accidere, quam ijs involvi
 quibus postmodum eximere sese et si velint,
 non possint. Quales item esse videntur de
 cursus ac discussiones de rebus fidei; *utrum
 hoc vel illud articulus credendus? Quomodo
 senti? An ea hora elici debeat actus.* Ex-
 minationes enim istæ à damone oriuntur,
 vel certè à Spiritu scrupuloso, nec admitti
 villo modo debent, præsertim tempore ora-
 tionis, vel perturbationis; nisi quis se perde-
 re, & ad insaniam velit redigere. Hæ namque
 cogitationes similes sunt hortulano, qui in
*cautum & minime prudentem, in labyrinthum
 igduca*

inducit. alius verò irretitus, exire etfi diu-^{similia}
 tissime laboret, nullo modo valet. Fugit in-^{accorre-}
 terim ille, & frustra abire conantem irridet ^{modis}
 ac subsannat. Astu simili errans conscientia,
 dæmone auctore, imprudentem, timidumq;
 hominem pellicit inducit & involvit, tot,
 tantisque cogitationibus, vijs ac medijs, vt
 denique miretur se exitum invenire non
 posse, ridente dæmone ac subsannante, nec
 modum misera, quo ad mentem redeat, va-
 let invenire. Sic avis in laqueos inducitur:
 sic piscis in retia, qui avidè hamum ignarus
 devorat, sed eximere sese iam captus nulla
 ratione potest. Laquei sunt cogitatio pecca-
 torum; eorum, vitæque eius discussio; &
 quod alijs summo esse possit præsidio ad vir-
 tutem; ijs qui violentâ curâ, in eorum fo-
 vendâ memoriâ feruntur nullo modo, sed
 iidem sibi magnam perniciem asciscunt.

19. Scopuli ergò duo illi sunt, nimirum ^{Primo}
 studium conscientia discutiendæ; atque exo- ^{scopulas}
 mologesis peragenda. In hisce namque dis- ^{in exa-}
 cussionibus summa inprimis fit iactura tem- ^{mine cō-}
 poris. Heri prolixè confessus es, de peccatis ^{scientia}
 tuis; hodie mysteriorum percipiendorum ^{confiteat}
 causâ iterum conscientiam putas expurgan-
 dam. Illam examinas. At quam diu? mediâ
 horâ? Parùm est: horâ? vix satis. Sacerdo-
 tem accedis, quem occupas aliâ sesqui horâ.
 Tandem absolutionis beneficium recipis: al-
terum.

IV
 46

terum illicò examen adhibes, vt tantò purior
 tremendis mysterijs appareas. Quid exami-
 nas? Discussionis non est tempus, sed parati-
 da devotionis actualis, qua Deo per contem-
 platione vnaris. Neutiquàm ais, multa omnia
 quæ memoriam fugerunt; multa quæ Sacer-
 dos non bene intellexit; redeunt plurima et
 præteritis confessionibus, quæ minime ex-
 pressi. Circumstantias & peccatorum nume-
 rum saltem exactum non recensui. Itaque
 redeundum est iterum, iterumque ad Sacer-
 dotem ante sacrosanctas epulas: iisdemque
 perceptis, identidem confessario declaran-
 dum, non parùm timoris subesse, ne cum
 sacrilegio mensæ Domini particeps factus
 sis. Quales ista naniã bone Deus! Si filij tu-
 aut subditi, cum te, mensamve tuam debent
 accedere, hoc modo agerent, nonne illi
 dementes reputares? Ferres hanc insaniam?
 Patienter secundò id sustineres? Numquid
 stomachareris, & à te expelleres? Quid agas
 Cum omnipotente Deo ac Sapientissimo
 tibi res est. Arbitraris cum ille tyrannum
 Ignarum dementiæ tuæ? Non ægrè ferre
 tribunal misericordiæ, & remedia, quæ ipse
 ad reconciliationem adhibuit, immanissi-
 me tyrannidis carnificinam; in spelunca
 latronum commutare? Tunc sacrarum
 gum interpretes? Tu solus iudex relictus con-
 entiarum, & maxime tuæ? Posles interea
 mpa

inimū tuum præstanti contemplatione imbuere; solatia divinitus immiffa delibare; ambrosiam cælestem, in hoc Angelorum convivio, quietè accedentibus tibi que in primis paratam degustare; nectarque beatorum pleno haustu percipere. Itaque manes vacuus hisce bonis omnibus, & rudimentarius, in primis elementis manes, tua culpa, quòd benè monentibus non acquiescas, tuaque deliramenta sanissimis consilijs præferas.

20 Adde longam istam, ante exomologesim, discussionem, minimè dispositionem esse ad vtilem confessionem instituendam: tum quia post vnam examinis exacti horam, longè turbulentiora tibi occurrunt, quàm in initio; & quòd plùs parare te niteris; eò te minus paratum invenis: tum etiam plurimum tibi de libertate decedit: non enim scis, qua ratione hæc que commentatus es expones Sacerdoti; & ne illi gravis sis, aut offendas, concludis in te libertatem desiderari. Denique quid certò affirmes prorsus ignoras: vnde plenus anxietate, ac perplexitate confessorium accedis, & denique turbator ab eo recedis. Omitto confessionem equo esse prolixiorè; importuna multa ingeris, historias, imò storias multas texti ac retexi; fatigari Sacerdotè; offèdi astantes; à confessione arceri; animè tam salutaria remedia odiosa reddi; te magis anxium recedere quàm

○

CHIA

cum accessisti.

*Quanto
spatio ex
amen du
rare de-
bet.*

21 Quæres forsitan quanto spatio discutere
durare debeat? Respondeo, quotidianam ve-
vesperinam, horæ quadrante posse confici
et si nihil admodum occurrat novi; satius esse
oratione & precibus tempus illud impleri
quàm inaniter cōsumi. Ante exomologesim
verò, qui virtuti ac studio perfectionis di-
operam, & quotidie internum lustrant ho-
minem; sufficet breviter observationes pro-
teriorum examinum ad memoriam reve-
care, excitata simul cordis compunctione.
qui verò inter eos, angustioris animi sint,
scrupulosioris; expedit id breviori tem-
pore fieri, quòd perpetuò defectus, eorum
animis obversentur; aded vt eorum vita
tinuum examen esse censeatur. Excitatus
animo dolorem, & missis scrupulis ad Sacra-
dotis pedes accidant: quòd namque diutius
differant, eò evadent imparatiores,

*Secundus
scopulus.*

*Confessio
intempe-
stiva.*

*Brevis sit
Ex parte
confessa-
rij quid
agendum.*

22. Ad confessionem quod attinet, salu-
ria consilia, hæc dari possunt. Primum,
confessio brevis sit. Brevitas hæc, tam à Con-
fessario exigitur, quàm à pœnitente. Cave
ille, ne magni facere videatur pœnitenti-
conceptiones inanes; paucis interrogati-
pondeat; ne cumulet rationes rationibus.
si solatio opus est, hoc faciet in fine. Permi-
tat afflictam animam ac turbatam sua expre-
nere: præcidat ac decurtet sollicitas inane

narrationes; rarò resumatur, nisi verbo tantum: quòd si vnum sufficiat, non addat secundum; alioquin nunquam videbit exitum. Pœnitens enim, si quid dicatur, quod vel in minimo vlcus eius affricet, pungat, aut mulceat, novas telas semper ordietur; & si Sacerdos multis probare conetur assertiones suas; pœnitens qui ordinariè non auscultat, sed conceptionibus suis inhæret affixus, magis obdurescet; obfirmabitur denique vsque ad cerebri offensionem. Quare declinanda est omnis disputatio, atq; affricatio affectus cōscientiæ breviter ab vno ad aliud transeundum. Caveat etiam atque etiam Confessarius, ne eodem morbo laboret ipse, quo pœnitens torquetur. Malus ille medicus est, qui dum alteri mederi vult, sibi, alteri que malum accersit. Quidquid sit de morbis ceteris. Scrupulosus sanum hominem scrupulosum facit: scrupulosum penè ad dementiam perducit. Sanus denique scrupulosi commercio, insanus evadit. Qui ergò Sacerdos scrupulosus est, scrupulosum aliò suaviter ableget. *Si cœcus cœco ducatum præstet, nenne ambo in foveam cadunt?* Non animabit meticulosus pavidum ac fugacem ad pugnam. Nec vllus persuadet alteri vt tabulã trajiciat angustam, vacillantem, ac lubricam, si ipse suasor trepidet, nec exemplo tementem fulciat. Confessus ergò à scrupuloso, caveat Confessarius

Q 2 ac

V
76

Mat. 15.
14.
Similia
apposita.

ne cespiter aut vacillet; & vacillare à pœnitente deprehendatur. Solide respondeat a resolutivè, alioquin vterque a ponte decidet.

*Confessio
nes par-
ticulares.*

23 Illud etiam confessario commendatum esse oportet, ne se facilem præbeat frequen- bus scrupulorum confessionibus excipien- dis. Nihil enim perniciosius huic malo co- rando, quàm id remedij adhibere, in quo perniciès certa consistit. Vt enim ei qui oc- lo laborat, affricatio supra modum noxia est.

Similia.

Et qui scabie scetet in corpore, corporis ea partem destruit, quam vnguibus lacerat. Ita exitialem voluptatem querit, qui frequen- confessione, quietem scabiosæ conscientie nititur procurare; eamque nunquam via inveniet; & sanitatis loco recrudescen- tem lanienam consequetur. Quare raro mittat eiusdem rei repetitionem, præsertim facta semel aut iterum confessione generalis. Et quidquid dicat pœnitens, dubitare se hanc vel illam culpam expresserit, non facile credat, sed inhibeat repetitiones inter- pestivas præteritarum confessionum, et non iniungat, ut nihil fateatur, præter ea, quæ postrema confessione admisit, præsertim etiam ijs, quæ postrema exomologesi excidisse prætenderit: nulla enim virgetur confessitas, cum vix illa venialia sint, quæ prætermissa referuntur. Non sæpius confiteatur quàm semel in hebdomade, aut etiam

g'us protrahat. Durum id quidem videbitur: salutare tamen fore, ipsa experientia vñsque docuit. Post confessionem verò instet diligenter ne recurrat, scrupuli exponendi gratia, sed ad mensam Domini in verbo suo, aut certè Domini Iesu, mittat; discatque ipse pluri sanctam obedientiam, quàm stolidas conceptiones suas facere.

24. Ut autem talis confessiones generales, post quã aliquoties bona fide fecerit, recognoscat, nullo modo permittendum erit. Si enim perniciosum est, frequentius ob rem vnam, aut alteram leviozem ad Confessariũ accedere; quantò magis copiosissimam segetem rerum præteritarum, quæ animam toties exulcerarunt aggregare, sigillatim discutere, volvere ac revolvere, verbis denique idoneis prudenti arbitro sapienter exponere. Quicumque enim id temerè attentat, haud dubiè sese gravissimo periculo exponit, vel manie vel certè lædendi capitis, seque reddendi inutilem ad res gerendas, tũ officij sui proprias, tum reipub: aut demum ad Ecclesię Dei obsequium; imò salutis proprię consulendum ac succurrendum. Nec multum curet Confessarius, si homines isti molesti sint, sæpeque recurrant. Certum est & importunos esse, & imprudentes, & patientes, armatosque contra omnes reprehensiones, muscisque revolantibus molesti-

Generales quoque quo modo admittere de.

VI
f b

ores, quasi memoriam omnem & iudicium excullerint. Sed contra hæc omnia constans & fortis stet Confessarius, nec verbis eorum mollibus moveatur, nec apparentes rationes magni faciat. Iubeat ordinem à se prescriptum servari; sicque speret fructum consilii sui non brevi inanem futurum, quem magna sua, & pœnitentis consolatione recipiet.

2.
*Brevitas
ex parte
pœnitentis.*

25. Quoad pœnitentem, eadem documenta ipsi (vti necessaria) ita suscipienda, atque amplectenda erunt, præsertim à direttore prescripta, eaque tanquam, si ab ore Dei manerent, libens admittat; iudicium suum eisdem sententiæ, aut verius De ipsius, postponens. Ab eodem verò pœnitente, comprimere requiro, vt sibi persuadeat, se nunquam sanari nisi velit sanari. Hoc inquam exigo summis votis, vt iuvari velit, & ex animo optet, non modò curari, sed etiam sanari. Quod non frustra requiro: nonnulli namque ita suis affectibus indulgent, vt hisce conscientie scabiosæ confricationibus, tanquam delicijs capiantur, & quod tormenti loco esse deberet, vertant in voluptatem. Et licet iuvare velle se profiteantur, id neutiquam proficere velle, sed proritandi mali, quod habent in delicijs, faciunt: quales illi qui cibis inordinatis, & à sensu communi alienis palatum irritare gestiunt. Hoc advertat Confessarius, & ante omnia instet, vt velit infirmus, &

*simile
oppositum.*

& absolutè iuari, ceterò qui abigendus, nisi certis documentis ac indicijs, animi sui constantiâ, firmamq; resolutionem probaverit.

26. Quod ubi obtinuerit Confessarius, doceat; duplicem cacodæmonem esse suadendæ *Confessi-* dissuadendæve confessionis. Eorum enim *oris sua-* alter, cum & necessitatem peccatoribus, & *dæda, vel* iustis emolumentum institutæ à Christo ex- *dissuadæ-* mologesis, testatum habeat, suadet ijs omni- *de du-* no, ne faciant; & quantum potest horrorem *plex de-* istius subeundæ ingerit; difficultates, infamiam, mutationem morum, tanquam impossibiles, confessariorum abiectionem, severitatemq; exaggerans. Alter verò omnino oppositum suggerit, & multis suadere nititur, adhibita etiam naturæ complexione velut instrumento ad persuadendum, inducendum, inconditum caput, à confessione nunquam desistere. In hoc solo securitatem, salutemq; consistere; vrgere præceptum divinum. Pœnas peccatoribus destinatas, conscientie vim ac præscriptum dirasq; interminaturi conscientie afflictæ pareat: indignum illū cōtestans cælestibus epulis, ni peccata ei detegat, quæ arbitriū, Christus cōstituit; sine quo remitti nullo modo posse ipsa divina oracula denuntiant. Hisce aut similibus rationibus perturbatos animos involvit malignus spiritus. Quibus confessarius opponet atque imprimis eas suasiones ab adversario generis humani

humani proficisci: turbatum animum sibi credere non debere. Hortetur in mentem revocet, se frequentissime illusum atque deceptum; errantem deponat conscientiam que in dubium revocat validitatem præteritarum confessionum: existimet directores suos esse viros probos, prudentes non temerarios, qui que rationem pro sui pœnitentiæ anima reddituri sint; denique necessarium esse, id sibi persuadeat; alioquin fore ut in perpetua lucta, ipse afflictus conflictetur, victusque hosti succumbat, ac subiaceat.

Scrúpuli non sunt in confessione audiendi. 27. Utile etiam maiorem in modum erigens scrupulosus, scrupulos suos de industria prætermittat, dataque opera non confiteatur, præsertim ubi ita visum erit confessario: si enim illa fatetur; aut enim peccata sunt aut non: Si peccata non sint, silere omnino necesse est; cû incredibiliter animo turbato noceat huiusmodi scrupulos refricare: Si peccata esse extra cõtroversiam sit, breviter ea explicet, donec prohibeatur id à confessario facere. Potius accuset, se inobedientem esse Deo, confessario, & rectæ rationi, quæ statuant certò ac firmiter ea, ex spiritu scrupuloso confiteri gravi peccato non carere quod pœnitens sibi persuadere debet, alioquin huiusmodi culpam (que in scrupulorum confessione consistit, nec vulgaris est) nullo modo remissum iri, & indispositionem esse

ad sacra mysteria accedendum, ac percipiendum. Contra evenire solet. Toti sunt enim scrupulosi, in accusatione ac condemnatione sua, de rebus quibus affliguntur quidem, in quibus tamen minimè sunt culpabiles. Ea verò, quæ verè & propriè peccata sunt, prætereunt. Quis enim scrupulosus ita se accusat. Mi pater, confessarios permultos accessi: omnes consentientes ac vniiformiter statuerunt multisque inculcarunt, desinerem scrupos meos exponere: acquiescerem suis, imò Christi Domini monitis, & deliramenta mea abijcerem: non pareo; sed iudiciù scrupulosum præferens præfractè ac pertinaciter, semper redeo ad ingenium: accuso ea quæ peccata non sunt; delicta verò ac enormes defectus meos prætermitto: obruo memoriam infinitis nugarum nugis; sæpeque occasionem sacrilegæ absolutionis præbeo; quia materiam non subijcio. Non enim confiteor scrupos meos cum voluntate abstinendi (Qui enim possum?) nec cessare statuo ab infructuosa hac confitendi ratione; nihil verò quod materia sit absolutionis adfero, quo fit, vt nec gratiam Sacramenti recipiam, & me gravissimo scelere sacrilegij obstringam. Vitandi ergò erunt hi duo examinis & confessionis scopuli, si quis in eos nò impingere, aut se à discrimine naufragij mentis suæ exuere ac vindicare voluerit.

Q S P A R A 2